

Natuurpakket Westerschelde (NPW)

Provincie Zeeland

Natuurpakket Westerschelde (NPW)

Algemeen

Project:	Programma Natuurpakket Westerschelde
Document:	Voortgangsrapportage
Periode:	Augustus, september, oktober 2026
Status:	Definitief
Datum:	1-11-2026
Bestuurlijk opdrachtgever:	dhr. A.R.M. Vael

Projectomschrijving

Het programma tot het realiseren van minimaal 600 ha estuariene natuur volgens het Convenant Rijk-Provincie (2005) over de uitvoering van de ontwikkelingsschets 2010.
Het Programma Natuurpakket Westerschelde omvat de volgende projecten:
a) Hertogin Hedwigepolder (350 ha, gereed)
b) Uitbreiding Zwin (22 ha, gereed)
c) Middengebied Waterdunen (121 ha, gereed) en Perkpolder (35 ha, gereed)
d) Buitendijks (5 deelprojecten 123 ha, gereed)
e) Landbouw-flankerend beleid (subsidie € 8,1 miljoen en grondruilbank € 5 miljoen)
f) Overige afspraken (Grenspark Groot Saeftinghe, impuls Hulst (afgerond), Landschapspark Zwinstreek, impuls Sluis (afgerond), bijdrage Sloe-/Tractaatweg (afgerond), monitoring).
Met het ministerie van LVVN is inmiddels vastgesteld dat het hoofddoel van het programma, het realiseren van minimaal 600 ha estuariene natuur, is behaald.

Belangrijkste ontwikkelingen

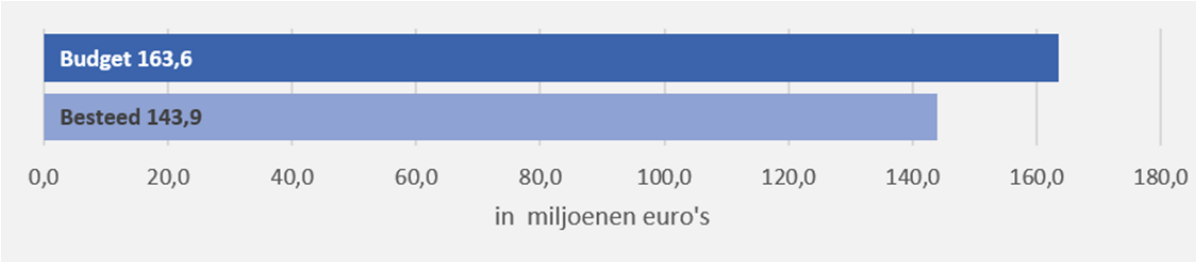
- Na realisatie van ruim 600 ha estuariene natuur heeft het Ministerie op 2 juni 2025, onder voorwaarden, decharge gegeven aan het NPW-programma per 1 januari 2026.
- De bouw van de geïntegreerde radar- en uitkijktoren is in volle gang. Het hoogste punt, van de betonnen radartoren, is op 7 mei jl. bereikt. De radarinstallatie is inmiddels geïnstalleerd en de houten uitkijktoren wordt afgebouwd.
- De aanbestedingsprocedure voor de exploitatie en het eigendom van de toren heeft niet tot resultaat geleid. Vanuit de kennis en ervaringen in deze procedure, wordt gekoerst op een aangepaste vorm zodat via deze weg tot exploitatie gekomen kan worden.
- In de afgelopen maanden is, in het kader van de afronding van NPW, het programma geëvalueerd door een externe partij. Daarmee is de laatste stap gezet naar afronding van het programma.

- Op 30 september is tijdens een bijeenkomst in het Grenspark het nieuwe Samenwerkingsverband Grenspark Groot Saeftinghe voor de periode juli 2026 t/m juni 2030 ondertekend door de partners. Hiermee wordt de onder NPW ingezette samenwerking in de streek ook na formele afronding van het NPW voortgezet.

Status en voortgang

Beheersaspect:	*Kwaliteit*	*Geld*	*Tijd*	*Risico*	*Omgeving*
Status:					
Voortgang:					

Budget

Planning (natuurherstel)

Huidige projectfase:	Nazorgfase
Percentage gereed:	100% (651 van de 651 hectare, zie voor nadere toelichting blokje ‘projectomschrijving’ hierboven).

Voortgang algemeen

De verschillende onderdelen van NPW bevinden zich in de volgende fasen:
- De realisatie van de natuurprojecten (realiseren minimaal 600 hectare estuariene natuur) is afgerond. De projecten zitten nu in de nazorgfase, waarbij het met name gaat om de in de natuurvergunningen opgenomen monitoring.

- De looptijd van het convenant is beëindigd per 31 december 2025 en het Rijk heeft decharge verleend. In de afgelopen maanden is, onder begeleiding, het NPW-programma geëvalueerd. Het rapport is als bijlage bij deze voortgangsrapportage gevoegd. Er wordt toegewerkt naar de afronding van NPW als 'groot project' in 2026.

- Panoramaheuvel: De Provincie Zeeland heeft het recht van opstal ten behoeve van de uitkijktoren met het oog op exploitatie behouden. De aanbestedingsprocedure heeft niet tot resultaat geleid. De voorbereidingen zijn gestart om te komen tot een concept dat zo goed mogelijk gebruik maakt van de kennis en ervaring die is opgedaan in deze procedure zodat op deze wijze tot exploitatie gekomen kan worden.

- In de Hedwigepolder is de bouw van de geïntegreerde radar- en uitkijktoren volop gaande.

- Het beheer en onderhoud van de vijf buitendijkse projecten ligt sinds begin 2026 definitief bij Rijkswaterstaat. Hedwigepolder, Waterdunen en het Zwin zijn eerder al overgedragen aan Stichting Het Zeeuwse Landschap.

- Per eind juni jl. was het huidige samenwerkingsverband in het Grenspark afgelopen. Op 22 september 2026 heeft GS ingestemd met de voortzetting van deelname aan het Samenwerkingsverband Grenspark Groot Saeftinghe voor de periode juli 2026 t/m juni 2030. Op 30 september is tijdens een bijeenkomst in het Grenspark het nieuwe samenwerkingsverband ondertekend door de partners. Binnen de gebiedsaanpak van het Grenspark Groot Saeftinghe wordt er doorgewerkt aan de diverse initiatieven uit het ontwikkelingsprogramma van het samenwerkingsverband zoals: volhoudbare landbouw, recreatieve routes en mobiliteit, zoetwatervoorziening, participatie etc. De initiatieven worden waar mogelijk verbonden met provinciale, landelijke en lokale publieke opgaven. Het openluchtlabo draait op volle toeren.

- In het Landschapspark Zwinstreek is op 15 juli jl. de pop-up Voedselhub, één van de ZwinQuestprojecten, feestelijk geopend. Voor een ander project vanuit ZwinQuest, de herinrichting Veerplein, is door Provincie Zeeland, in samenwerking met de andere partners, een aanbestedingstraject gestart voor de ontwerpfase. De definitieve gunning heeft eind september plaatsgevonden.

- Het landbouwflankerend beleid is op 31 december 2025 formeel afgerond. Een aantal projecten, gelegen in het Grenspark, wordt in overleg met ZLTO in 2026 afgerond. Het gaat hierbij om Bodemverbetering (lokale compostering), Optimalisatie logistiek korte keten, Carbon Farming en Biodivers Zeeuws Bouwplan.

Bij Extra Toelichting wordt op hoofdlijnen ingegaan op de afzonderlijke projecten.

Kwaliteit

Status:

Voortgang:

Het beoogde effect van het programma NPW is het realiseren van minimaal 600 hectare estuariene natuur. Met het Ministerie zijn afspraken gemaakt over de behaalde resultaten. Met de realisatie 651 hectare estuariene natuur is de kern van deze afspraken behaald.
Zoals eerder aangegeven zal in de NPW-projecten de natuur zich gedurende een langere periode verder ontwikkelen. Deze ontwikkeling wordt gevolgd/vastgelegd via diverse monitoringsprogramma's. Ook de streekprojecten en initiatieven die gelegen zijn in de nabijheid van NPW-projecten worden vervolgd. Voorbeelden hiervan zijn de gebiedsaanpak Grenspark Groot Saeftinghe en Landschapspark Zwinstreek. Met de grensregio's en partners wordt met een geïntegreerde aanpak grensoverschrijdend gewerkt aan onder andere maatschappelijke, economische, recreatieve, agrarische en ecologische opgaven.
Daarnaast is in de vorm van landbouwflankerend beleid samen met de ZLTO een bijdrage geleverd aan brede ontwikkeling van landbouw in Zeeland. Eind 2025 is het landbouwflankerend beleid formeel afgerond.

Geld

Van het totale beschikbare NPW-budget van € 163,6 mln. was op 31 december 2025 nog € 23,7 mln. beschikbaar voor de uitvoering.

De verdeling hiervan ziet er per 2 oktober jl. als volgt uit:

Categorie	***Toelichting***	
Plankosten	Lopende monitoringsverplichtingen	€ 4.473.907
Projectorganisatie	Personele lasten	€ 117.719
Verwerving onroerend goed	reservering afronding grondverwervingskosten	€ 435.938
Inrichting- en beheerskosten	Projectafrondingsverplichtingen (landschapspark Zwinstreek, buitendijkse projecten, Hedwigepolder, Grenspark / recreatieve voorzieningen	€ 3.964.870
Panoramatoren	Afbouw bouw en exploitatieproces	€ 4.479.270

Landbouwflankerend beleid	Afronding doorlopende project verplichtingen landbouwflankerend beleid	€ 243.337
Algemene reserve		€ 6.000.000
Totaal		€ 19.715.042

Per 2 oktober jl. was van het hiervoor genoemde budget nog € 19,7 mln. beschikbaar.

Tijd

Status:

Voortgang:

De Provincie Zeeland heeft in 2006 de uitvoeringstaak voor het Natuurpakket Westerschelde (NPW) in opdracht van het ministerie van LVVN op zich genomen. De looptijd van het programma is vastgesteld tot en met 2022 met een afspraak over de resterende programmaperiode (2023-2025). Binnen die periode zijn de projecten uitgevoerd.
Het Rijk heeft op basis van deze realisatie ingestemd met decharge per 31 december 2025 (conform einde looptijd convenant met het Rijk), onder de voorwaarden zoals gerapporteerd in de voortgangsrapportage van augustus-september-oktober 2025.

Vanaf medio 2026 wordt, op basis van voortgang op openstaande zaken, toegewerkt naar afronding van het NPW als groot project eind 2026. In de afgelopen periode is, ter voorbereiding van de afronding van het programma, NPW geëvalueerd. In de navolgende jaren zijn er nog wel kosten aan de orde voor bijv. de verplichte monitoring en reeds gestarte projecten in het Grenspark Groot Saeftinghe en het Landschapspark Zwinstreek die vanuit NPW budget gefinancierd worden. Gelet hierop, is in de begroting van 2027 dan ook nog budget voorzien.

Risico

Status:

Voortgang:

Overeenkomstig de afspraken rond grote projecten worden ieder kwartaal de risicodossiers geactualiseerd op project- en programmaniveau.
Binnen de MJKR is voldoende financiële ruimte gereserveerd voor het opvangen van de in de risicodossiers genoemde risico's. De mogelijke financiële consequenties in verband met de exploitatie van de toren kunnen hierbinnen worden opgevangen.

Omgeving

Status:

Voortgang:

Met de omgeving van de verschillende deelprojecten wordt regelmatig overlegd. Periodiek worden er met de streekholders binnen het Grenspark Groot Saeftinghe bijeenkomsten georganiseerd waarbij de voortgang van de diverse projecten wordt gepresenteerd en ideeën en initiatieven worden uitgewisseld. Er is een klankbordgroep die de geluiden en wensen uit de streek een plek geven aan de ronde tafel met de partners. Binnen het landschapspark wordt samengewerkt met een adviesraad met daarin ook vertegenwoordiging vanuit de drie belangrijkste belangengroepen (landbouw, natuur en cultuur).

Legenda status en voortgang

Op orde	Positieve ontwikkeling
Er dreigen afwijkingen	Gemiddelde ontwikkeling
Bijstelling is noodzakelijk	Negatieve ontwikkeling

Scopebeschrijving

De getijdennatuur en de vele geulen die de Westerschelde uniek maken, dreigen te verdwijnen. Als gevolg van natuurlijke processen, inpolderingen en verdiepingen ontstaat er één geul. De schorren en slikken worden kleiner met als gevolg het verdwijnen van unieke vogels en planten.
Bedoeling is om met de maatregelen in het programma bij te dragen aan herstel van de natuurwaarden van de Westerschelde. Op deze manier wordt getracht de bijzondere getijdennatuur te behouden voor de toekomst. Tevens vormt dit een bescherming tegen overstromingen.
Daarnaast wordt gezorgd voor meerwaarde voor de regio door de natuur toegankelijk te maken en door het uitvoeren van een aantal aanvullende opgaves te investeren in de regio:

- Landbouwflankerend beleid (subsidie en grondruilbank)

Overige afspraken:
- Grenspark Groot Saeftinghe,
- Regionale impuls Hulst,
- Landschapspark Zwinstreek,
- Regionale impuls Sluis,
- Sloe-/Tractaatweg,
- Monitoring en Beheer & onderhoud.

Relevante besluiten

GS	• 7 oktober 2005 Voorstel GS invulling Schelde Estuarium. • Ingekomen brieven van ministerie EZ/LNV van 26 januari 2013 en 14 november 2016 inzake wijziging convenant. • Ingekomen brief van ministerie LNV van 11 januari 2018 inzake goedkeuring van het voorstel tot herijking. • Ingekomen brief van het ministerie LVVN van 2 juni 2025 inzake decharge verklaring van het NPW-programma.
PS	• Besluit 7 oktober 2005 Voorstel PS invulling Schelde Estuarium • Besluit 30 januari 2006 Convenant Rijk en Provincie Natuurpakket Westerschelde

Extra toelichting

Momenteel is 651 hectare nieuwe estuariene natuur opgeleverd..
Hieronder wordt op hoofdlijnen ingegaan op de afzonderlijke projecten.

1. *Hedwigeproject*

De realisatie is afgerond. Vanwege erosieschade wordt momenteel een vogeleiland in het gebied hersteld Het project zit nu in de nazorgfase en de monitoring zal worden opgevolgd. Met het waterschap zijn gesprekken gaande over de overdracht van de dijk rond de Hedwigepolder. Belangrijk hierbij is dat voldaan wordt aan de voorwaarden gesteld in de natuurtoets.

2. *Uitbreiding Zwin*

De realisatie van het Zwin is afgerond. Het project zit nu in de nazorgfase en de monitoring wordt opgevolgd. Met het Waterschap zijn afspraken over het beheer van de dijk vastgelegd.

3. *Middengebied*

De realisatie van de natuurprojecten is afgerond. De projecten zitten nu in de nazorgfase waar in de komende jaren gemonitord gaat worden.

4. Nevenopgaven
Het NPW heeft enkele belangrijke maatschappelijke effecten in de vorm van een regionale impuls voor de gemeenten Hulst en Sluis, de ontwikkeling van het Grenspark Groot Saeftinghe, het grensoverschrijdende Landschapspark Zwinsteek en de inzet van Landbouwflankerend Beleid waarbij de inzet gericht is op volhoudbare landbouw.

4.1 Grenspark Groot Saeftinghe
In de afgelopen jaren is er vanuit het Samenwerkingsverband Grenspark Groot Saeftinghe gewerkt aan de hand van de ontwikkellijnen uit het ontwikkelingsprogramma. Naast concrete projecten en initiatieven die bijdragen aan natuurherstel, vernieuwing en volhoudbare landbouw, zoetwaterbeschikbaarheid, circulaire landschap, korte ketens (verdienmodellen), recreatie, klimaat en stikstof zijn er ook enorme stappen gezet in het welzijn van de streekholders (brede welvaart) en grensoverschrijdende samenwerkingen.

Vanwege het feit dat het huidige samenwerkingsverband formeel geëindigd is in juni 2026 heeft er de laatste maanden een evaluatie plaatsgevonden met de partners en streekholders. Hieruit kwam naar voren dat de werkwijze van het Grenspark wordt gewaardeerd door zowel de partners, bewoners als ondernemers. De partners zien nog heel wat opgaven die gezamenlijk de komende jaren kunnen worden uitgevoerd. Voor de periode 2026-2030 hebben de partners een nieuwe samenwerkingsovereenkomst opgesteld, met een ontwikkelingsprogramma dat nadrukkelijk inzet op uitvoering, Europese co-financiering en strategische gebiedsontwikkeling en op 30 september jl. is deze overeenkomst door de partners ondertekend.

Dit programma sluit o.a. aan op de ambities van Zeeland 2050, het Nationaal Programma Vitale regio's voor Zeeuws-Vlaanderen en het provinciale Programma voor het Landelijk Gebied.

Innovatiefonds
Het budget voor het grensoverschrijdende innovatiefonds, gericht op zoetwaterbeheersing en klimaat in het Grenspark, is volledig benut. Er zijn voor het Nederlandse deel van het Grenspark negen initiatieven ondersteund en voor het Vlaamse deel vier. Dit levert mooie innovatieve voorbeelden op voor de streek. Momenteel wordt een bijeenkomst voorbereid om de opgedane kennis en ervaringen te delen.

Zoete stuwen
De pilot Zoete stuwen in Grenspark Groot Saeftinghe is een gebiedsgericht initiatief opgepakt door Provincie Zeeland en Waterschap Scheldestromen binnen de gebiedssamenwerking van het Grenspark. Er wordt op drie locaties een zoete stuw geplaatst in het oppervlaktewatersysteem van het waterschap. De plaatsing van de stuwen staat gepland in Q4 2026, mits de voorbereiding en uitvoering volgens planning verlopen. Na plaatsing wordt de werking van de maatregel gedurende de pilotperiode minimaal drie jaar gemonitord, middels digitale meetsensoren. Na een testfase is ook het ontwerp van de meetpalen en de digitale omgeving gereed voor plaatsing.

De uitkomsten worden gebruikt om te bepalen of en onder welke randvoorwaarden deze maatregel breder toepasbaar is binnen Zeeland.

Compostering
Een lokale compostketen waarbij natuur-, berm- en slootmaaisel door lokale boeren wordt verwerkt tot hoogwaardige compost draagt bij aan vruchtbare landbouwbodems, toename van watervasthoudendheid en minder uitspoeling van nutriënten. Na een haalbaarheidsonderzoek is er in de afgelopen jaren praktijkervaring opgedaan middels een pilot. Ook in 2026 wordt er een praktijkpilot uitgevoerd en wordt tegelijkertijd gewerkt aan een constructieve coöperatieve samenwerkingsvorm om het proces op te zetten en duurzaam te kunnen borgen in de toekomst. Hierdoor kunnen afspraken worden gemaakt tussen de terreinbeheerders, waterschap, gemeente en de coöperatie. Om dit extra te kunnen faciliteren wordt een Leader-aanvraag voorbereid. Er wordt kennis en ervaring ingewonnen via AgriCycling en de ambitie is om te komen tot een 'blauwdruk' die ook in andere gebieden in Zeeland gebruikt kan worden.

Natuurinclusief Zeeuws Bouwplan
De doorontwikkeling van een Natuurinclusief Zeeuws Bouwplan heeft er toe geleid dat er in overleg met agrariërs een maatregelenpakket is opgesteld, waarbij grotere oppervlakten landbouwgrond bijdragen aan biodiversiteit, maar met behoud van productie. Dat sluit aan bij de Zeeuwse ambitie voor Agrarisch Natuurbeheer. De maatregelen bestaan voornamelijk uit verdund ingezaaide zomergraan en akkerranden. De akkerrandmengsels dragen bij aan de natuurlijke plaagbestrijding. Hiervoor wordt gebruik gemaakt van de ervaringen die de afgelopen jaren zijn opgedaan in het Vlaamse project Randenrijk.

Vanuit de interessepeiling hebben zich 15 boeren daadwerkelijk ingeschreven voor deelname. Met de deelnemende boeren zijn afspraken gemaakt voor de komende twee jaar (2027 en 2028). Via Poldernatuur Zeeland worden de beheerovereenkomsten opgesteld en de vergoedingen uitbetaald. Het projectteam bestaande uit Het Zeeuwse Landschap, Poldernatuur Zeeland en ANV Groene Oogst blijft de coördinatie en afstemming met de streek verzorgen.

Streven is om de natuurinclusieve maatregelen in te bedden in de reguliere ANLb -systematiek, zodat er meerjarige contracten afgesloten kunnen worden. Daarnaast wordt ingezet op het verdienmodel van de boer via het opzetten van nieuwe ketens. De voor het Grenspark opgestelde ketenatlas biedt hiervoor inspiratie. Naast de lokale compostketen zijn dat de vlasketen (biobased bouwen) en de bierketen. Met de ketenpartijen wordt gezocht naar subsidiemogelijkheden.

Radar- en uitkijktoren
De bouw van de radar- en uitkijktoren en de daarbij behorende aanvoerroutes en parkeerterrein is alweer enkele maanden in volle gang. De betonnen kern (radargedeelte) is op hoogte en de radarinstallatie draait. Alle technische ontwerpen zijn zo goed als afgerond en gaan richting uitvoering. Op 7 mei was de bijeenkomst om het hoogste punt te vieren. Inmiddels is de bouw van de buitenschil bijna afgerond. De aanbestedingsprocedure heeft niet tot resultaat geleid. De voorbereidingen zijn gestart om te komen tot een concept die zo goed mogelijk gebruik maakt van de kennis en ervaring die is opgedaan in deze procedure zodat op deze wijze tot exploitatie gekomen kan worden.

(Be)leven en leefbaarheid
Nu de Raad van State eerder dit jaar een uitspraak heeft gedaan met betrekking tot de radartoren en de wenteltrap rond de toren bij Kreverhille kan een ontwerp worden gemaakt voor een parking onder aan de dijk en trap naar de toren.

Voor Paal worden nu de geplande uitvoeringswerken voorbereid. Met de uitvoering van het ontwerp van het project Versterk de Scheldekust wordt ook de getijdehaven aangepakt. De infrastructuur wordt aangepakt, zoals het vervangen van de palen en steigers. De samenwerkingsovereenkomst met Hulst wordt na de zomer afgerond

Groeve Nieuw Namen
Voor het project Erfgoed Deal: Groeve Nieuw-Namen is er een definitief ontwerp opgeleverd. Dit ontwerp wordt nu omgezet in een technisch ontwerp. Na de aanbestedingsprocedure is het de bedoeling om vervolgens in 2027met de uitvoering te kunnen starten. Het definitief schetsontwerp is goed ontvangen door de dorpsbewoners.

4.2 Regionale Impuls gemeente Hulst en gemeente Sluis
De regionale impuls gemeente Sluis en Hulst zijn beide in 2023 afgerond.

4.3 Landschapspark Zwinstreek
Op 23 september vond het openingsevent van ZwinQuest plaats in Aardenburg.

Op 15 juli is de pop-up Voedselhub Cadzand feestelijk geopend.. Deze zal tot eind oktober 2026 geopend zijn evenals de zomer van 2027. Input uit de pop-up wordt gebruikt in een haalbaarheidsstudie voor een permanente Voedselhub in de regio.

Voor de herinrichting Veerplein is door Provincie Zeeland, in samenwerking met de andere partners, een aanbestedingstraject gestart voor de ontwerpfase. Binnen Provincie Zeeland is een projectleider gevonden die plaats zal nemen in de beoordelingscommissie en zorg zal dragen voor een goede afstemming tussen de verschillende stakeholders rondom het veerplein, zowel intern als extern. Een consortium van drie marktpartijen heeft de gunning voor de ontwerpfase verkregen.

Voor de rust- en beleefroute rondom de Staats-Spaanse linies is begin 2026 een ontwerp gemaakt. Eind september is een projectleider aangesteld binnen Provincie Zeeland die aan de slag gaat om dit ontwerp te realiseren.

Rond het thema erfgoed is een opdracht uitgezet over het Kasteel van Sluis. Dit betreft een literatuurstudie naar het groot-kasteel van Sluis.

Rondom het thema water lopen verschillende trajecten. Er wordt gekeken naar een grensoverstijgend meetnetwerk voor het zoutgehalte van het water, naar samenwerking rondom wateruitwisseling in het Krekengebied en naar een gebiedscoalitie rondom een Vlaamse Blue Deal aanvraag. Alle trajecten vragen de komende periode om afstemming tussen Vlaamse partijen, Waterschap en Provincie Zeeland.

De afronding van het NPW heeft geen consequenties. De BGTS Landschapspark Zwinstreek gaat als samenwerkingsverband in het gebied door.

4.4 Landbouwflankerend beleid
Eén van de nevenopgaven binnen NPW is het Landbouwflankerend Beleid. Hiervoor was een bedrag geraamd van € 13 miljoen, waarvan € 8,4 miljoen gereserveerd voor subsidiebijdragen en € 4,6 miljoen voor de Grondbank Zeeland in combinatie met kavelruil.

Eind 2025 is het landbouwflankerend beleid formeel afgerond, aangezien het convenant tussen ZLTO en Provincie liep tot en met 31 december 2025. Een aantal subsidieprojecten, gelegen in het Grenspark, zal in 2027 worden afgerond.

Op 9 januari jl. zijn de resultaten, op bestuurlijk niveau met de ZLTO, besproken.

5. Sociaaleconomische impulsen

Inherent aan het Natuurpakket Westerschelde is de zorg voor sociaal-economische impulsen in de streek. Dit was geen aparte doelstelling vanuit het programma, maar is feitelijk ontstaan in de loop der tijd door de unieke aanpak. Samen met streekholders in het Grenspark Groot Saeftinghe en stakeholders in het Landschapspark Zwinstreek is van onderaf samengewerkt om allerlei initiatieven welke door de streek gewenst zijn tot stand gekomen. is in het Grenspark een eigen streekmerk (Saeftinghe Smaekt) opgezet, is samen met bewoners gewerkt aan Verstrek de Scheldekust waarbij diverse dorpen met elkaar verbonden zijn. De waardering voor de aanpak bleek ook uit de recente evaluatie in het Grenspark Groot Saeftinghe. Met het ondertekenen van het nieuwe Samenwerkingsverband Grenspark Groot Saeftinghe voor de periode juli 2026 t/m juni 2030 is een toekomstige samenwerking gegarandeerd.

6. Monitoring en beheer & onderhoud

De projecten zitten nu in de nazorgfase, bestaande uit de destijds in de NB-wet vergunningvereiste monitoring. De resultaten van deze monitoring worden, per project, eenmaal per jaar besproken in een Stuurgroepvergadering.

Sinds 2015 loopt meetprogramma naar stijghoogte, grondwaterstand en zoutgehalte in en rond de Hedwigepolder, met als doel het volgen van effecten van de inrichting van de Hedwigepolder als getijdengebied. Hiervoor wordt gekeken naar de stijghoogten en grondwaterstand buiten het getijdengebied. Daarnaast wordt gekeken naar de zoet-zoutverdeling. Over de bevindingen wordt blijvend gecommuniceerd met belanghebbenden (landbouw, Vlaamse partners) om resultaten en eventuele effecten tijdig te delen en te betrekken bij ontwikkelingen, zoals de uitbreiding Dok Antwerpen en inrichting natuurgebied Prosperpolder Zuid in België. Er wordt hierbij nauw samengewerkt met het Waterschap en specialist Deltares, die de monitoring mede begeleiden. Vooralsnog blijken er nauwelijks effecten te zijn op de huidige landbouwfuncties van de nabijgelegen percelen.

Naast de monitoring wordt met eigenaren en pachters rond de Hedwigepolder tegelijkertijd ook het functioneren van het watersysteem tegen het licht gehouden. Hiervoor zijn aanvullende metingen verricht om het watersysteem mogelijk te kunnen verbeteren. De geïnventariseerde maatregelen worden door het Waterschap en de Provincie verder uitgewerkt.

7. Evaluatie en Afronding NPW als groot project

De eindevaluatie NPW wordt bijgevoegd bij deze laatste voortgangsrapportage ter afsluiting als ‘groot project’. De evaluatie is zo vormgegeven dat wij als organisatie kunnen leren van een groot project zoals NPW. Dit met het oog op de toekomstige opgaven, waarbij tevens sprake is van diverse belangen en waar sprake is van een nauwe samenwerking met diverse partijen als Rijk, Vlaanderen en diverse lokale stakeholders en overheden.

De kernopgave van het NPW van 600 hectare is reeds enige tijd bereikt. Op grond hiervan heeft het Rijk reeds decharge onder voorwaarden gegeven en zijn de middelen toegevoegd aan de provinciale begroting.

Insteek voor Zeeland was komen tot een breder maatregelenpakket. Natuurherstel raakte direct aan landbouw, leefbaarheid, recreatie, identiteit en economie. Brede gebiedsontwikkeling moest maatschappelijke gevolgen opvangen en nieuw perspectief bieden.

Zonder de conclusies uit het rapport volledig te willen herhalen:

- Op grond van de evaluatie kunnen we concluderen dat een convenantvorm meerwaarde bood in de mogelijkheid om een (voor sommigen omstreden) natuuropgave te verbinden met regionale belangen en gebiedsperspectief. De vorm kan goed werken, mits gepaard gaande met voldoende kaders en ruimte binnen de uitvoering.

- Deze verbond nationale opgaven aan regionale belangen, combineerde heldere doelen met uitvoeringsruimte, investeer in langdurige relaties, organiseer financiële flexibiliteit en stuur niet uitsluitend op fysieke prestaties maar ook op kwaliteit en langetermijneffecten. Voor toekomstige opgaven lijkt een integrale benadering van natuur, economie, landbouw en leefomgeving essentieel.

Voor ons als organisatie halen wij belangrijke lessen uit de evaluatie.

- Wij zullen de lessen betrekken met het oog op toekomstige complexe opgaven en samenwerkingsverbanden met partners vanuit onze provincie. Het rapport legt bovendien de link met de interne organisatie door oog te hebben voor kennisborging en kennisontwikkeling.

- In een tijd voor toenemende polarisatie biedt samenwerking tussen Rijk, Regio en alle betrokken gebiedspartners de kans om samen ingewikkelde opgaven te bereiken en de verbinding te houden in een complex speelveld met soms strijdige belangen.

- Wij zullen hierbij u als Staten vanuit uw rol actief blijven betrekken bij deze dilemma’s.

Na afronding van het NPW als groot project, worden alle openstaande activiteiten ondergebracht in de begroting bij het Programma Balans in landelijk gebied bij de doelstelling Natuurbeleving, -verbreding en -verbinding, of bij de doelstelling Natuurbeheer.

Financieel is voor het jaar 2026 reeds een bestemmingsreserve ingericht. Wij zullen u, als Staten, binnen de reguliere P&C cyclus op de hoogte houden van openstaande acties.